

УДК 657.1:004.9

ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР В УМОВАХ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Башук І., к.е.н, доцент

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

Анотація. Досліджено особливості трансформації системи обліку підприємницьких структур під впливом процесів диджиталізації. Визначено сутність цифрової трансформації облікових процесів, охарактеризовано ключові технології, що змінюють методи збору, обробки й аналізу інформації. Розглянуто переваги та ризики впровадження цифрових рішень в обліку, а також напрями удосконалення управлінської аналітики в умовах інформаційної економіки.

Ключові слова: облік, цифровізація, диджиталізація, підприємницькі структури, трансформація, управлінська аналітика.

Abstract. The features of the transformation of the accounting system of business structures under the influence of digitalization processes have been examined. The essence of digital transformation of accounting processes is defined, and key technologies that change methods of data collection, processing, and analysis are characterized. The advantages and risks of implementing digital solutions in accounting are considered, as well as directions for improving managerial analytics in the information economy.

Keywords: accounting, digitalization, business structures, transformation, management analytics.

Сучасні умови господарювання характеризуються стрімким розвитком цифрових технологій, які суттєво змінюють як економічне середовище, так і способи організації бізнес-процесів. Однією з найбільш вразливих і водночас динамічних сфер є система бухгалтерського обліку підприємницьких структур. В умовах глобальної цифровізації підприємства змушені адаптувати свої облікові процеси до нових викликів: автоматизації, використання великих даних, штучного інтелекту, хмарних сервісів та аналітичних платформ.

Проблематика трансформації облікових систем підприємницьких структур набуває особливої актуальності, оскільки якість і своєчасність інформації визначає ефективність управлінських рішень. Традиційні форми ведення обліку поступаються місцем цифровим інструментам обробки облікової інформації, що забезпечують оперативність, гнучкість і аналітичну глибину. У цьому контексті дослідження процесів диджиталізації обліку є необхідним для формування нової концепції управління підприємницькою діяльністю.

Метою статті є теоретико-методологічне обґрунтування особливостей трансформації системи обліку підприємницьких структур в умовах диджиталізації та визначення перспективних напрямів розвитку цифрових інструментів обліково-аналітичного забезпечення в умовах сьогодення.

Система обліку є ключовим елементом інформаційного забезпечення управління підприємством. Вона виконує функції збору, узагальнення,

збереження та аналізу даних про господарську діяльність. У класичному розумінні облік ґрунтувався на ручних операціях та паперових носіях інформації. Однак процеси диджиталізації радикально змінюють його природу.

Цифрова трансформація обліку – це комплексна зміна методології, технології та організації облікових процесів підприємницьких структур на основі впровадження інформаційно-комунікаційних технологій. Вона передбачає: автоматизацію рутинних реєстраційних процедур; інтеграцію облікових даних з управлінськими системами; використання електронних документів і цифрових підписів; розширення функцій обліку в напрямі прогнозування та аналітики. Таким чином, облік стає не лише інструментом фіксації фактів господарського життя, а й платформою для стратегічного планування та оцінки ефективності бізнес-моделей підприємницьких структур.

Серед основних тенденцій цифровізації обліку господарської діяльності підприємницьких структур можна виділити кілька ключових напрямів:

автоматизація облікових операцій. Використання сучасних програмних продуктів (BAS, SAP, Oracle, Microsoft Dynamics) дозволяє значно скоротити час на виконання облікових процедур і зменшити ризик помилок;

хмарні технології. Перенесення облікових даних на хмарні платформи забезпечує доступ до обліково-аналітичної інформації у режимі реального часу, незалежно від місцезнаходження користувача;

big data та аналітика. Бухгалтерський облік перестає бути лише реєстрацією фактів господарювання. Він перетворюється на інструмент аналізу великих масивів даних, що відкриває нові можливості для прогнозування;

блокчейн. Використання технології розподілених облікових реєстрів підвищує прозорість та захищеність облікової інформації, особливо у сферах фінансових операцій та логістики;

штучний інтелект. AI-системи здатні автоматично класифікувати транзакції, виявляти аномалії та формувати управлінські рекомендації;

Таким чином, диджиталізація облікової системи змінює не лише інструменти, а й саму логіку ведення обліку, роблячи його більш інтегрованим у систему стратегічного управління підприємством.

Попри очевидні переваги, цифровізація облікових процесів супроводжується низкою викликів:

кібербезпека. Зростає ризик несанкціонованого доступу до фінансової інформації, аналітичних даних, цифрових документів тощо;

висока вартість впровадження систем автоматизації обліку господарської діяльності. Цифрові рішення потребують значних інвестицій у програмне забезпечення, обладнання та навчання персоналу.

нестача кваліфікованих кадрів. Облікові працівники повинні володіти не лише бухгалтерськими знаннями, а й цифровими компетенціями.

регуляторна невизначеність. Законодавство не завжди встигає за швидкістю технологічних змін, що створює проблеми з легітимністю електронних документів та цифрових операцій.

Таким чином, ефективна трансформація обліку можлива лише за умови поєднання технологічних інновацій із належним управлінням ризиками.

Майбутнє обліку в умовах цифрової економіки передбачає його інтеграцію з іншими бізнес-системами. У цьому контексті можна окреслити кілька перспективних напрямів:

повна автоматизація облікових циклів із використанням штучного інтелекту та роботизованих процесів;

інтеграція облікових систем із національними та міжнародними платформами податкового адміністрування;

розвиток аналітичних панелей (dashboards), що надають керівникам оперативний доступ до ключових показників;

глобалізація стандартів обліку. Уніфікація цифрових форматів звітності забезпечить прозорість і порівнянність фінансових даних;

екологічний та соціальний облік. Диджиталізація сприятиме поширенню нефінансової звітності, що надасть сталість розвитку підприємницьких структур.

Трансформація системи обліку підприємницьких структур під впливом диджиталізації є об'єктивним процесом, зумовленим глобальними технологічними змінами. Вона передбачає перехід від традиційних методів фіксації інформації до інтегрованих цифрових платформ, здатних забезпечити оперативність, точність і стратегічну цінність облікових даних.

Результати дослідження дозволяють зробити висновок, що цифровізація змінює роль обліку – з допоміжного інструмента він перетворюється на основу управлінської аналітики та стратегічного розвитку. Водночас успішність цього процесу залежить від подолання проблем кібербезпеки, кадрової підготовки та адаптації законодавства.

Подальші наукові дослідження мають бути спрямовані на розробку методичних підходів до інтеграції цифрових технологій у систему обліку, а також на оцінку їх впливу на конкурентоспроможність підприємницьких структур у глобальному середовищі.

Інформаційні джерела:

1. Яценко О. О. Інформаційний шум та маркетингові інструменти для його подолання. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2024. №4(40). С. 151–157.
2. Основи інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посіб. / І. В. Захарова, Л. М. Швидка. Київ : КНЕУ, 2023. 312 с.
3. Tapscott D., Tapscott A. *Blockchain Revolution: How the Technology Behind Bitcoin and Other Cryptocurrencies is Changing the World*. Penguin, 2020.
4. Deloitte. Digital transformation 2023: Future of finance and accounting. URL: <https://www2.deloitte.com>.
5. PwC. Future of accounting and audit: Technology trends 2024. URL: <https://www.pwc.com>.
6. KPMG. The future of finance in digital economy. 2023. URL: <https://home.kpmg>.
7. Осмоловська О. В. Цифрова трансформація бухгалтерського обліку: виклики та перспективи. *Фінанси, облік і аудит*. 2022. № 30. С. 45–54.
8. Сухарева Л. В., Гончаренко В. М. Використання технологій Big Data у фінансово-економічному аналізі. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2023. №7. С. 12–19.
9. Льїн В. В. Перспективи використання штучного інтелекту у бухгалтерському обліку. *Економіка та держава*. 2024. №5. С. 88–94.